Caragiale - Guvern al angajamentelor cu străinii 1879

La fiecare act, mai mult sau mai puţin însemnat, săvârşit de guvernul roşu, orice om imparţial trebuie să-şi fi făcut întrebarea: dacă actul acesta ar fi fost săvârşit de guvernul conservator, aflându-se roşii în opoziţie, ce ar fi zis şi ce ar fi lucrat aceştia ? De exemplu, convenţia cu Rusia, trecerea armatei peste Dunăre, rechiziţiile, războiul, răpunerea a peste zece mii de oameni de focul inamicilor, de foame şi de ger; apoi pierderea Basarabiei, apoi scăderea rublelor, apoi umilirea cu Arab-Tabia, apoi cestiunea israelită şi în fine cestiunea pretinsei răscumpărări a căilor ferate; dacă toate acestea le-ar fi făcut, sau măcar ar fi încercat să le facă guvernul conservator, aflându-se în opoziţie roşii, ce s-ar fi întâmplat ? Fiece om cunoscător de ţara sa cunoaşte cu cât de aprigă rea-credinţă ştiu roşii să facă opoziţie, şi cum pentru dânşii, în lupta politică, orice mijloc, cât de înjositor, cât de mişelesc, este bun, — calomnia, intriga, minciuna, toate învăluite frumos în eticheta românismului şi liberalismului şi debitate fără preget şi fără nici un pic de pudoare prin toate locurile publice în tirade şarlataneşti. N-avem nevoie prin urmare să stăruim aci mai îndelung a face icoana moravurilor politice a acestui soi de oameni, ce alte talente n-au, altă meserie nu ştiu, de altă treabă nu sunt în stare decât a face negustorie de principii liberale şi de patriotism. Să luăm numai două, trei cazuri din cele enumerate spre a răspunde la întrebarea de mai sus, anume cazul şederii armatei atâta vreme peste Dunăre şi al cestiunii evreilor.

Roşii, netăgăduit, mai ales când sunt în opoziţie, n-au absolut nici un respect de ordinea publică, meşteri în scandaluri, oratori de cafenele, caricaturi de martiri politici, conspiratori de operetă-bufa, ei sunt capabili să toarne în fiece săptămână câte o republică microscopică. Într-o stare liniştită, cu puterea militară toată în ţară, cu deplină ordine în viaţa publică, a luat într-o noapte naştere celebra republică de la Ploieşti, al cărei prezident era d-l Candiano Popescu, mai târziu poliţai foarte dinastic, şi al cărei consiliu de miniştri se compunea din domnii Stan Popescu, Pătârlăgeanu, Grigorescu, Stanian şi alţi trei iluştri patrioţi. O zi, sau mai bine douăsprezece ceasuri a trăit republica ploieşteană. Ea a fost pusă la cale într-un birt, la o cină ce s-a prelungit, ca după firea naţionalilor, până spre ziuă, când, în culmea înfierbinţelii s-a şi proclamat cu mare entuziasm. Proclamarea republicii a avut loc pe la patru ceasuri în revărsatul zorilor, şi uciderea acestei frumoase instituţiuni s-a săvârşit pe la patru după-prânz, când, odată cu stingerea înfierbinţelii naţionalilor, a şi sosit în Ploieşti reacţiunea, adică o companie de vânători. Să nu uităm a spune ceea ce e mai interesant: când reacţiunea intra de spre Bucureşti pe streaja de la miazăzi a republicii Ploieştilor, prezidentul acestui stat ieşise pe streaja de la apus de spre Buzău, şi aşa de cu vreme ieşise, încât şi ajunsese aproape de satul Lipia, iarăşi un cuib celebru de republicani; ce e drept, distanţa dintre Ploieşti şi Lipia nu e aşa mare, cam de vreo două poşte şi ceva. Când a pus reacţiunea mâna pe el şi l-a întrebat că ce caută noaptea împrejurul Lipiei, d-lui a răspuns că a ieşit niţel să se plimbe: o plimbare cu viteză republicană.

Considerând dar că compania de vânători era în ţară şi a putut fi în Ploieşti despre douăsprezece ceasuri de la proclamarea republicii, totul rămâne o scenă, cel mult un

act de operetă-bufa sau de parodie. Știindu-se cât de iute pot să se plimbe, și știind asemenea foarte bine că din capitala țării până la capitala republicii lor, o companie de soldați zdraveni poate veni în câteva ceasuri pe odihnite, naționalii noștri au cutezat totuși a face acel scandal ridicul.

Dar — punându-ne tot în ipoteza că conservatorii ar fi fost la guvern și roșii în opoziție — dacă acea reacțiune, adică compania de vânători, împreună cu toată armata și cu Domnitorul în frunte s-ar fi aflat peste Dunăre, oare scandalul s-ar fi mărginit numai la a fi ridicul și la o singură localitate ? Și în București chiar, și mai ales aci, ce s-ar fi întâmplat ?

Dar apoi, punându-ne în aceeași ipoteză, cu ocazia cestiunii israelite ?

Lăsăm să dea răspuns la aceste întrebări acei ce-și cunosc țara, și, în genere, publicul imparțial, care, pare-se, a cam început să judece mai bine asupra lucrurilor și oamenilor.

Câtă vreme au fost conservatorii la putere, roșii n-au încetat un singur moment cu insinuarea și cu calomnia; ei nu numeau altfel, prin organele lor, pe conservatori decât cu epitetul de „guvern al angajamentelor cu străinii”. Insinuând că conservatorii luaseră acele angajamente spre paguba și aservirea intereselor țării, ei erau singurii apărători ai acestor interese, ei singuri aveau dor de inimă pentru biata patrie. Și cu toate astea acel „guvern al angajamentelor cu străinii” nu făcuse nici convenția cu rușii, nici război fără zapis, amanet sau chezășie, cu bună și prealabilă știință că avem să pierdem Basarabia, și nici negociase cu Alianța Israelită să împământească cu grămada pe evrei. Nimic din toate acestea nu făcuseră acei oameni, pe cari roșii îi numeau „guvern al angajamentelor cu străinii”. Nefăcând nimic din toate acestea, erau astfel calomniați; dar dacă ar fi făcut măcar ceva, ce ar fi fost !

Roșii au venit la putere după aceea. Ei au făcut, în adevăr, de cinci ori cât ar fi meritat să poarte numele, ce ei îl aruncau conservatorilor fără nici o dreptate.

Am făcut paralela convențiilor de răscumpărare a căilor ferate, a conservatorilor și a roșiilor. Care este cea mai avantajoasă pentru stat ? Mai poate sta cineva la îndoială ? Și ar avea chiar adversarii noștri atâta lipsă de pudoare să mai conteste și în privința aceasta, unde vorbim cu bob numărat, adevărul ? Și afară de aceasta, de câte ori a fost vorba pe timpul guvernului conservator de răscumpărare, nu guvernul român a început tratările în această privință; propunerile și stăruințele au venit totdeauna din partea societății acționarilor, și negocierile numai cu dânsa s-au făcut, iar nicidecum cu guvernul german. Când a căzut orice putință de înțelegere între guvernul român și Societate, lucrurile au rămas în starea de mai înainte urmându-și mersul lor regulat, fără a lua cestiunea un caracter internațional prin amestecul guvernului german.

Tot astfel au mers lucrurile și astăzi ? Din nenorocire, nu. Guvernul român a făcut propunerea, guvernul român a stăruit, guvernul român, fără nici o rezervă în privința ratificării învoielii de către corpurile legiuitoare, s-a legat față cu guvernul german

asupra tuturor clauzelor convenției de răscumpărare. Cestiunea dar, de natură în ea însăși cu totul interioară, este acum o cestiune internațională.

Și aceștia sunt oameni care numeau pe conservatori „guvern al angajamentelor cu străinii". Să judece dar astăzi țara ce fel de oameni sunt acești onești negustori de principii liberal-naționale, acești patrioți de industrie.